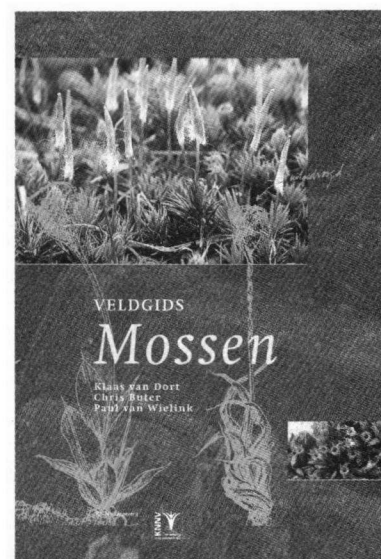

NIEUWE UITGAVEN

VELDGIDS MOSSEN

In 1998 verscheen de Veldgids Mossen. Een fraai geïllustreerde gids waarmee de in Nederland meest voorkomende mossen (meer dan 140 soorten) zonder veel moeite op naam kunnen worden gebracht. Dankzij hoofdstukken over ecologie en biologie is het boek meer dan een veldgids. Een bespreking hiervan is terug te vinden in Twirre, jaargang 10, nummer 2. De KNNV heeft de Veldgids Mossen opnieuw uitgebracht. Een groot aantal reacties op de eerste druk in combinatie met de snelle verkoop maakte een 2^e druk noodzakelijk. Zo zijn de wetenschappelijke namen als synoniem toegevoegd. Waar mogelijk zijn ook de nieuwste Nederlandse namen vermeld en enkele tekortkomingen zijn verholpen. Zodoende dat het advies over deze gids, zoals beschreven door Freek Nijland in Twirre in 1999, nogmaals onderstreept kan worden: "Beginnende mossenvorsers hebben veel aan deze gids en de informatie is ook voor gevorderde bryologen niet te versmaden".

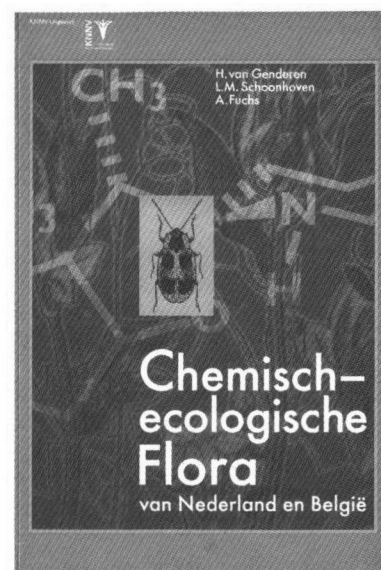
Klaas van Dort, Chris Buter & Paul van Wielink, 2002. Veldgids Mossen (2^e herzien druk). Uitgave: KNNV Uitgeverij, Utrecht. ISBN 90 5011 110 6. Formaat 17 x 25 cm, 272 pagina's, genaaid gebonden, full colour met kleurenfoto's en zwart-wit tekeningen. Prijs: € 27,95 (KNNV-leden: € 24,95). Verkrijgbaar in de boekhandel.

CHEMISCH-ECOLOGISCHE FLORA VAN NEDERLAND EN BELGIË - EEN INLEIDING OVER AARD EN ECOLOGISCHE BETEKENIS VAN SECUNDAIRE STOFFEN

Reeds in 1996 verscheen de 'Chemisch-ecologische flora van Nederland en België', een inleiding over de aard en ecologische betekenis van secundaire plantenstoffen. Een uniek naslagwerk voor de ecologisch geïnteresseerde biologen, beheerders, chemici, farmaceuten, landbouwkundigen en voedingsdeskundigen, waarin de auteurs licht op de rol van plantenstoffen in de relatie tussen inheemse planten en dieren werpen. Het boek is alweer toe aan de 3^e druk, nu aangevuld met een groot aantal recente literatuurgegevens. Daarnaast zijn sommige besproken plantenfamilies uitgebreid met nieuwe soorten. In 1997 werd het boek besproken in Twirre (jaargang 8, nummer 3) en net als toen beschreven werd door Gerlof Kok is de Chemisch-ecologische flora duidelijk een aanrader voor natuurliefhebbers met voldoende scheikundige achtergrond.

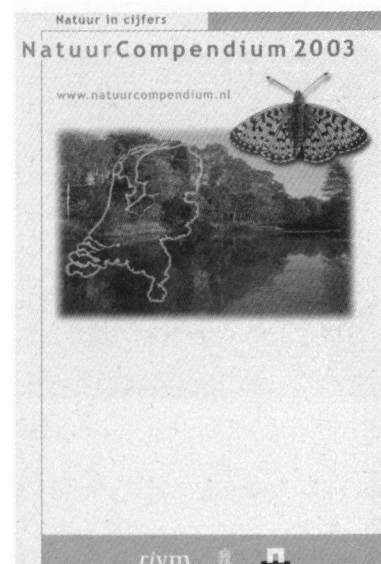
H. van Genderen, L.M. Schoonhoven & A. Fuchs, 2003. Chemisch-ecologische flora van Nederland en België - een inleiding over aard en ecologische betekenis van secundaire stoffen (3^e bijgewerkte druk). Uitgave: KNNV Uitgeverij, Utrecht. ISBN 90 5011 087 8. Formaat 17 x 25 cm, 299 pagina's, genaaid gebonden, zwart-wit. Prijs: € 37,95 (KNNV-leden: 32,95). Verkrijgbaar in de boekhandel.

NATUURCOMPENDIUM 2003 - NATUUR IN CIJFERS

Half april viel bij tal van vrijwilligers die als waarnemers geregistreerd staan bij organisaties als SOVON, FLORON, VZZ, De Vlinderstichting, RAVON en andere landelijke Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (PGO's) het Natuurcompendium 2003 in de bus. Dit is een fraai vormgegeven en dik boekwerk met daarin feiten en cijfers over (de ontwikkeling van) de natuur in Nederland, van ecologie tot beleid. Veel van deze cijfers zijn voortgekomen uit door PGO's georganiseerde monitoringprojecten. Onnoemlijk veel onderwerpen/thema's zijn overzichtelijk bijeengebracht in tabellen, kaarten en grafieken, voorzien van korte toelichtende teksten. Eenieder die beroepsmatig of vrijwillig geïnteresseerd is in en/of betrokken is bij de toestand en ontwikkeling van natuur en landschap in Nederland, treft in het Natuurcompendium 2003 veel informatie aan. Voor wie niet bij een PGO staat geregistreerd, is het Natuurcompendium voor een luttel bedrag te verkrijgen in de boekhandel. Meer info is daarnaast te verkrijgen via www.natuurcompendium.nl.

Milieu- en Natuurplanbureau / CBS, 2003. Natuurcompendium 2003 - Natuur in cijfers. Uitgave: KNNV Uitgeverij, Utrecht. ISBN 90 6960 101 x. Formaat 16,5 x 24,5 cm, 494 pagina's, genaaid gebrocheerd, full-colour, met (verspreidings)kaarten, tabellen, grafieken en CD-rom. Prijs: € 9,95. Verkrijgbaar in de boekhandel.

TOPOGRAFISCHE INVENTARISATIEATLAS VOOR FLORA EN FAUNA VAN NEDERLAND

Na aangenaam verrast te zijn met het Natuurcompendium 2003 werden 15.000 geregistreerde waarnemers van de PGO's in juni verblijd toen de nieuwe inventarisatieatlas door de bus rolde. Deze atlas vervangt de oude topografische inventarisatieatlas voor de flora en fauna van Nederland die al in 1981 werd uitgegeven door Staatsbosbeheer. De nieuwe atlas is tot stand gekomen op initiatief van Vogelbescherming Nederland en de Vereniging Onderzoek Flora en Fauna (VOFF) en is een cadeau van het VSB-fonds en het Prins Bernhard Cultuurfonds. De atlas is geheel in kleur uitgevoerd met een schaal van 1:69.000. Over de topografische kaarten ligt het raster van atlasblokken (5x5 km) en kilometerhokken (1x1 km), inclusief de Amersfoortcoördinaten, zodat iedere waarneming van bijvoorbeeld Grote zilverreiger of Groene glazenmaker daarmee exact door te geven is. De nieuwe atlas heeft bovendien een stevige ringband, wat de atlas goed bruikbaar maakt in het veld.

Tom van der Have, Paula Huigen & Rob Vogel (redactie), 2003. Topografische Inventarisatieatlas voor flora en fauna van Nederland. Uitgave: Vogelbescherming Nederland, Zeist. ISBN 90 71473 05 8. Formaat 24 x 34 cm, 185 pagina's, full-colour topografische kaarten. Prijs: € 24,95. Verkrijgbaar via Vogelbescherming Nederland, Zeist (www.vogelbescherming.nl).

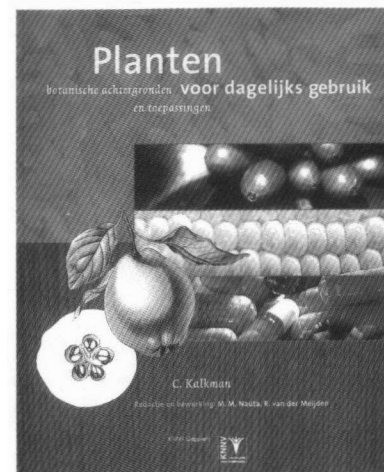
De redactie

PLANTEN VOOR DAGELIJKS GEBRUIK - BOTANISCHE ACHTERGRONDEN EN TOEPASSINGEN

Mensen zijn voor vele doeleinden afhankelijk van planten. Planten leveren voedsel, brandstof en materialen en worden dus in talloze producten verwerkt. Denk aan kleding, papier, rubber, kauwgom en medicijnen. Maar planten zijn soms ook lastig of ongewenst. Denk daarbij aan 'onkruiden', parasieten en giftige planten en schimmels. Aan al deze zaken besteedt 'Planten voor dagelijks gebruik' aandacht.

In het boek worden de toepassingsmogelijkheden van honderden soorten kruiden, heesters en bomen uit de hele wereld behandeld. Naast de gebruiksmogelijkheden komen per plant ook de herkomst en biologie aan de orde. De nadruk ligt hierbij sterk op de eetbaarheid van planten (meer dan de helft van het boek). Andere hoofdstukken, bijvoorbeeld de toepassingsmogelijkheden van diverse soorten hout, komen te summier aan bod. Hierover zou men immers ook een apart boek kunnen schrijven. Ook psychoactieve planten en genotmiddelen als tabak, koffie, thee, hasjes, cocaïne, cacao en wijn- en bierbereiding komen aan bod. Diverse ludieke of nieuwsgierig makende paragrafen en kadersteksten, zoals 'hoe planten worden getemd', 'vitaminen', 'planten en techniek' en 'nieuwe planten' (over biotechnologie en genetische manipulatie), maken het boek zeer lezenswaardig, hoewel de tekst her en der misschien wel iets te wetenschappelijk c.q. droog is. De wetenswaardigheden ('homo sapiens' = de wetende mens aldus de professor) waarmee het boek vol staat, vormen werkelijk een toegevoegde waarde bovenop de vele flora- en vegetatieboeken die er tot op heden al zijn in Nederland.

De mooie illustraties die het boek rijkelijk versieren zijn van de hand van verschillende personen of via verschillende bedrijven en organisaties binnengekomen. Een flink deel is overgenomen uit het oude Duitse standaardwerk: F.E. Köhler, *Medizinal-Pflanzen*. Band I-III (1883-1898).

Prof. Dr. C. Kalkman (1928-1998) was de voormalig directeur van het Nationaal Herbarium Nederland. Aan de Universiteit van Leiden gaf hij o.a. colleges Economische Botanie. Na zijn emeritaat eind 1991 was het schrijven van dit boek één van de projecten waar hij zich met veel toewijding op stortte. Helaas heeft hij de uitgave niet meer mogen meemaken. Het boek was in een zeer ver stadium van voltooiing, toen Kalkman op 19 januari 1998 plotseling overleed. Er gingen nog ruim vier jaren overheen voordat het boek ter perse kon gaan.

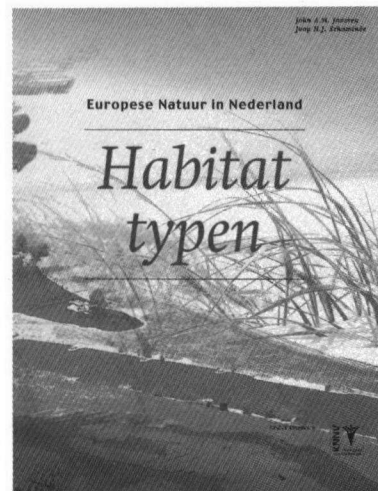
C. Kalkman m.m.v. M.M. Nauta & R. van der Meijden (redactie en bewerking), 2003. Planten voor dagelijks gebruik - botanische achtergronden en toepassingen. Uitgeverij: KNNV Uitgeverij, Utrecht. ISBN 90 5011 159 9. Formaat 23 x 28 cm, 352 pagina's, genaaid gebonden, full-colour met foto's en illustraties in kleur. Prijs: € 44,95 (KNNV-leden: € 39,95). Verkrijgbaar in de boekhandel.

Sietske Rintjema

EUROPESE NATUUR IN NEDERLAND - HABITATTYPEN

De natuur staat niet alleen in ons eigen land, maar in geheel Europa onder grote druk. Alle lidstaten van de Europese Unie werken daarom aan de realisatie van een soort Europese ecologische hoofdstructuur: Natura 2000. Mede door middel van twee richtlijnen, de Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn, wordt getracht het voortbestaan van de Europese biologische diversiteit te garanderen. De Habitatrichtlijn richt zich daarbij op (de leefgebieden van) soorten voor zover dit geen vogels betreft. De richtlijn heeft de afgelopen tijd onder het grote publiek vooral bekendheid gekregen door bouwprojecten die omwille van beschermde dieren stil kwamen te liggen. Knoflookpadden, Kamsalamanders, Korenwolven, Noordse woelmuizen, Oeverzwaluwen en zelfs Zeggekorfslakjes kwamen er door in het nieuws.

De Habitatrichtlijn omvat in de bijlagen niet alleen een lijst van soorten (zowel planten als dieren), maar ook een lijst van natuurtypen, de zogenaamde habitattypen, die internationaal bescherming behoeven. Daartoe dienen gebieden te worden aangewezen waar deze soorten en hun leefgebieden voorkomen. Omdat de beschrijvende teksten van de onderscheiden typen in de Europese handleiding summier en algemeen van aard zijn, werd een meer gedetailleerde interpretatie van de habitattypen op nationaal niveau noodzakelijk geacht. Dit boek gaat in op alle officieel vastgestelde 51 habitattypen waarvoor Nederland verantwoordelijkheid draagt in Europees verband.

De habitattypen worden beschreven in hun landschappelijke context, waarbij een opsomming wordt gegeven van de relevante plantengemeenschappen (gebaseerd op de vijfdelige serie 'De Vegetatie in Nederland'). Tevens wordt ingegaan op het voorkomen van karakteristieke planten- en diersoorten. Per habitatype wordt, zij het zeer globaal, de landelijke verspreiding van de typen toegelicht. En in een afzonderlijk kader worden telkens drie aspecten samengevat: de relevante plantengemeenschappen, de betekenis van ons land in Europees verband en de geschatte oppervlakte in Nederland.

Het boek is fraai vorm gegeven met per habitatype fraaie kleurenfoto's van het betreffende habitat en/of een daarin voorkomende karakteristieke soort. Toch lijkt het boek vooral interessant voor mensen die zich beroepsmatig met ruimtelijke ordening en natuur bezighouden en op de hoogte moeten zijn van de Europese wet- en regelgeving. Het inleidende hoofdstuk is uiterst beknopt en de rest van het boek betreft puur een overzicht van alle habitattypen (waarbij zelfs de in Europa geldende nummering wordt aangehouden), zonder dat daar de specifieke Nederlandse gebieden aan toegewezen worden. Dat is jammer. Maar het boek is dan ook het eerste deel in een serie over Europese natuur in Nederland. In de volgende delen worden achtereenvolgens de habitatsoorten en de habitatgebieden beschreven, gevolgd door een beschrijving van de gebieden uit de Vogelrichtlijn.

John A.M. Janssen & Joop H.J. Schaminée 2003. Europese Natuur in Nederland - Habitattypen. KNNV Uitgeverij, Utrecht. ISBN 90 5011 166 1. Formaat 21 x 27 cm, genaaid gebonden, full-colour. Prijs € 19,95 (KNNV-leden € 16,95). Verkrijgbaar in de boekhandel.

Karin Uilhoorn

Redactioneel

Rectificatie en index

In het vorige nummer van Twirre stond op pagina 68 een fraaie foto van een Klein koolwitje, maar de maker van de foto bleef onvermeld. Dat is Wolter van Dijk. Onze excuses, Wolter.

Daarnaast ontvingen lezers van Twirre de afgelopen jaren automatisch de index van iedere jaargang. Ook Twirre moet bezuinigen en dus is de index van jaargang 13 (2002) niet verzonden. Wie deze toch wil ontvangen kan contact opnemen met